

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתלה

ערב שבת-קודש
פרשת ואתחנן / נחמו
י"ב במנחם-אב ה'תש"ע

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ב במנחם-אב ה'תש"ע — י"ט במנחם-אב ה'תש"ע

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ב במנחם-אב	הלכות איסורי ביאה פרק ט-יא.	הלי שמיטה ויובל פרק ב.	מל"ת שמח. שמוט. שני. שנה.
ש"ק	י"ג במנחם-אב	פרק יב-יד.	פרק ג.	מל"ת שוב. שמו. שמו.
א'	י"ד במנחם-אב	פרק טו-יז.	פרק ד.	מל"ת נב. נג. נה. נד. שנה. שס. שסא.
ב'	ט"ו במנחם-אב	פרק יח-כ.	פרק ה.	מל"ת קסא. קסב. מ"ע לח. מל"ת קס. קנח. קנט.
ג'	ט"ז במנחם-אב	פרק כא-כב. הלכות מאכלות אסורות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ו.	מל"ת שנג. מ"ע קמט.
ד'	י"ז במנחם-אב	פרק ב-ד.	פרק ז.	מ"ע קנ. קנא. קנב. מל"ת קעב. קעד.
ה'	י"ח במנחם-אב	פרק ה-ז.	פרק ח.	מל"ת קעג. קעה. קעו. קעז. קעח.
ו'	י"ט במנחם-אב	פרק ח-י.	פרק ט.	מל"ת קעט. קפ. קפח.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
8.11	7.44.1	1.22	12.47	9.16	5.57	4.52	4.26	3.23	ו', י"ב במנחם-אב
8.10	7.43.5	1.22	12.47	9.17	5.58	4.53	4.27	3.24	ש"ק, י"ג במנחם-אב
8.10	7.42.9	1.22	12.47	9.17	5.59	4.54	4.28	3.25	א', י"ד במנחם-אב
8.09	7.42.3	1.22	12.47	9.17	5.59	4.55	4.29	3.26	ב', ט"ו במנחם-אב
8.08	7.41.6	1.22	12.47	9.18	6.00	4.55	4.30	3.27	ג', ט"ז במנחם-אב
8.07	7.40.9	1.22	12.47	9.18	6.00	4.56	4.31	3.29	ד', י"ז במנחם-אב
8.07	7.40.2	1.21	12.47	9.18	6.01	4.57	4.32	3.30	ה', י"ח במנחם-אב
8.06	7.39.5	1.21	12.47	9.19	6.02	4.58	4.33	3.31	ו', י"ט במנחם-אב

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
8:23	7:07	8:22	7:07	8:25	7:22	8:26	7:15	8:23	7:23
8:18	7:02	8:17	7:02	8:19	7:17	8:20	7:10	8:18	7:18

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

כדי להאמין באחדות ה' חובה ללמוד חסידות

האם נכון לומר שכל מי שאינו מאמין באחדות ה' על-פי הבנת החסידות, נחשב כופר באחדותו (אם כי בדקות)? • כיצד יש להתייחס לראשונים שלא ידעו מהבנה זו? • הוכח למעשה כי תורת החסידות הוסיפה חיזוק וחיות בקיום התורה ומצוות, ומכיוון שכן - הרי שההלכה כמותה • בהתגלות תורת החסידות התחיל גילוי המשיח • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

האלקים . . . דאינון חד", "הוי' ואלקים כולא חד"⁷, והביאור בזה בתורת החסידות⁸ - שהחילוק דהוי' ואלקים הוא שהוי' הוא מלשון היה והיה כאחד⁹, למעלה מהטבע, ו"אלקים" בגימטריא הטבע¹⁰, ו"הוי' ואלקים כולא חד" היינו שהטבע עצמו הוא למעלה מהטבע,

דכיוון שהנברא אינו מציאות לעצמו, וכל מציאותו אינה אלא הכוח הפועל שבו, ולא רק שמציאות הנברא הוא כוח המהווה המדוד ומוגבל לפי ערך המתהווה, אלא עוד זאת, שמציאותו היא "חפץ הוי'" ("כל אשר חפץ הוי' עשה"¹¹) בדרגא היותר נעלית¹² - נמצא, שכל עניין טבעי, מציאותו היא האלקות שלמעלה מהטבע.

א. מבואר בחסידות¹ בעניין אחדותו יתברך - שלא זו בלבד שאין עוד אלקה חס-ושלום, ולא זו בלבד שאין דבר שיש לו שליטה וממשלה ויכולת מלברו יתברך, שזהו עניין השיתוף (שהזוהרו בני-ישראל להאמין שאין שום שליטה לכוכבים ומזלות כו', שאינם אלא כגרזן ביד החוצב²), אלא יתירה מזו - שאין שום מציאות כלל (אפילו לא מציאות שמקבלת השפעה כו') מלברו יתברך, כמו שכתוב³ "אין עוד מלברו", "אף בחללו של עולם"⁴.

ועניין זה מיוסד על מה שכתוב בזוהר⁵ בביאור מצות היחוד שנאמרה בכתוב⁶ "וידעת היום גו' כי ה' הוא האלקים גו' אין עוד" - "למנדע דהוי' הוא

(1) ראה תו"מ כרך ז ע' 297 במאמר פ"ד, ובנסמן שם בהערה 37. לקו"ש חל"ה ע' 29. וש"נ.

(2) ע"ד לשון הכתוב - ישע"י יו"ד, טו.

(3) ואתחנן ד, לה.

(4) דב"ר פ"ב, כה.

(5) ח"א יב, סע"א. וראה סה"מ צ"צ להצ"צ מצות אחדות ה' בתחלתה (דרמ"צ ס, א ואילך).

(6) שם, לט.

(7) ראה זוהר ח"ב קסא, א. ח"ג רסד, א.

(8) ראה סה"מ מלוקט ח"ה ע' קו. ע' שי.

(9) זח"ג רנו, סע"ב. פדרס ש"א פ"ט. תניא שעהיה"א פ"ז.

(10) פדרס ש"ב פ"ב. תניא שעהיה"א רפ"ו. ועוד. - נסמנו

בסה"מ מלוקט שם.

(11) תהלים קלה, ו.

(12) ראה סה"מ מלוקט שם ע' קי. וש"נ.

החסידות, ובכללם גם ביאור הנ"ל בעניין אחדותו יתברך - שאף-על-פי שקודם שנתגלה לא היו חייבים בזה (והעדר הידיעה בעניין הנ"ל לא היה נחשב לכפירה באחדותו), הרי בימינו אלה, כאשר מצד נפלאות תמים דעים נתגלתה תורת החסידות דווקא בזמן כזה ש"אכשור דרי" (בתמיהה)¹⁷, ומזמן לזמן הולך ומיתוסף בביאור והתרחבות תורת החסידות במשך שבעה דורות - חייבים כל בני-ישראל בחלק זה שכתורה, כשם שחייבים בכל התורה¹⁸.

ג. וזהו גם המענה לאלה הסומכים על השיטות שנחלקו על תורת החסידות בתחילת התגלות תורת החסידות:

ישנם כמה עניינים בתורה שבעל פה שכתחילה נחלקו בזה ב' שיטות, ואחר כך נפסקה ונקבעה הלכה כשיטה אחת. ובכן: כל זמן שלא נקבעה הלכה - "דעבד כמר עבד ודעבד כמר עבד"¹⁹, אבל לאחר שנקבעה הלכה - חייבים כל בני-ישראל לנהוג כן, ומי שאינו נוהג כן, עושה היפך הדין, - כדאיתא במשנה²⁰ "אמר רבי טרפון אני הייתי בא בדרך והטתי לקרות כדברי בית שמאי (להיותו מתלמידי בית שמאי) וסכנתי בעצמי מפני הלסטים, אמרו לו כדאי היית לחוב בעצמך שעברת על דברי בית הלל", כי, לאחר שנקבעה הלכה כבית הלל, הרי זה דבר ברור ללא ספקות כלל, ולכן, גם כאשר מחמירים להתנהג כדעת בית שמאי, מפני שמסתפקים בדבר, הרי זה היפך הדין - כי, לאחר שנקבעה הלכה, הרי זה נעשה בכלל "דבר משנה", אשר, "בזמן הזה גם הלכות פסוקות של פסקי הגאונים הפוסקים כמו הטור והשולחן ערוך והגהותיו, בכלל משנה יחשבו"²¹, והיינו, שכל מה שתלמיד ותיק מחדש ונתקבל הדבר בתפוצות ישראל, הרי זה בכלל "דבר משנה". ועל דרך זה בנוגע לתורת החסידות, שבדורות האחרונים נקבעה ההלכה כתורת החסידות - שהרי

ועל-פי זה מובן שלא זו בלבד שמי שחושב שיש לנכרא שליטה וממשלה ויכולת כופר הוא באחדותו יתברך, אלא גם מי שחושב שיש איזה מציאות מלבדו יתברך, הרי זה - בדקות דקות - כפירה באחדותו יתברך.

ועל-פי האמור שאצל בני-ישראל נחשבת גם כפירה באחדותו יתברך לעניין של מרידה והיפך רצונו יתברך - הרי גם המחשבה שיש איזה מציאות מלבדו יתברך נחשבת למרידה והיפך רצונו יתברך, כיוון שכל אחד ואחד מישראל חייב להאמין שאין שום מציאות כלל מלבדו יתברך.

ב. והנה, ישנם הטוענים איך אפשר לומר שהמחשבה שיש איזה מציאות מלבדו יתברך נחשבת למרידה והיפך רצונו יתברך - הרי עניין זה נתגלה רק בתורת החסידות, ואיך היו סבורים בדורות שלפני זה? והמענה לזה:

ישנם ריבוי עניינים בתורה שבעל פה שהיו תחילה בהעלם, ונתגלו במשך הזמן - כפי שמצינו בגמרא¹³ שהקב"ה הראה למשה רבינו את רבי עקיבא דורש "על כל קוץ וקוץ תילין של הלכות", "ולא היה יודע מה הם אומרים, תשש כוחו כו".

וכן הוא גם לאחר זמנו של רבי עקיבא, בכל דור ודור - כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש (נאמר למשה מסיני)¹⁴, שזהו חידושו של תלמיד ותיק, כיוון שעניין זה נאמר למשה בסיני רק בכללות, ונתגלה על-ידי תלמיד ותיק¹⁵.

- ולכן אומרים בברכת התורה "נותן התורה" לשון הוה¹⁶, בגלל חידושי התורה שמתחדשים בכל דור ודור.

ובנוגע לכל ענייני התורה שבעל פה שמתגלים מזמן לזמן - אף-על-פי שקודם שנתגלו לא היו חייבים בהם, הרי לאחר שנתגלו, התחייבו בהם כל בני-ישראל, כיוון שזהו חלק בתורה.

ועל דרך זה בנוגע לעניינים שנתגלו בתורת

17 יבמות לט, ב (ובפרש"י). וש"נ.

18 ראה גם תורת מנחם - התוועדויות ח"ד ע' 186 ואילך.

19 ברכות כז, א.

20 שם יו"ד, סע"ב.

21 הלי' ת"ת לאדה"ז רפ"ב.

13 מנחות כט, ב.

14 ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. שמו"ר רפמ"ז. ועוד.

15 ראה לקו"ש ח"ט ע' 252 ואילך. וש"נ.

16 ראה של"ה כה, א. לקו"ת תוריע כג, א. ובכ"מ.

הקב"ה, ויתירה מזה, אורייתא וקוב"ה כולא חד - שגם העניין היותר נעלה בתורה נוגע לכל אחד ואחד מישראל.

ומזה מובן שבימינו אלה, תורת החסידות היא הדרך לכל אחד ואחד מישראל ולכל בני-ישראל, וכמאמר הזוהר²⁷ "בהאי חבורא דילך כו' יפקון ביה מן גלותא (ומוסיף): ברחמים".

ה. והנה, על-פי האמור שהמחשבה שישנה מציאות מלבד אלקות מהוה כפירה באחדותו, ובפרט אם יודע אדם שנכשל באיסור דרבנן, או אפילו איסור

אין לך ראייה גדולה יותר מ"מעשה רב"²²: ההתנגדות לתורת החסידות לא היתה אלא בגלל החששות והספיקות שעל-ידי זה יסורו מן הדרך ח"ו, וכיוון שעתה רואים במוחש מעשים שבכל יום שתורת החסידות מוסיפה חיזוק וחיות בקיום התורה ומצות - בטלו כל החששות והספקות, שהרי "מעשה רב", ובמילא נקבעה הלכה כתורת החסידות²³.

ומזה מובן גם בנוגע לשיטת החסידות בעניין אחדותו יתברך - שגם אם בדורות שלפנינו היו יכולים לסמוך על השיטות שחלקו על תורת החסידות, "דעבר כמר עבד כו'" [אף שגם עליהם גדולה הרחמנות שלא

גם אם בדורות שלפנינו היו יכולים לסמוך על השיטות שחלקו על תורת החסידות, הרי בימינו אלה - הסומך על השיטות שחלקו על תורת החסידות, נוהג היפך הדין

חמור יותר, שזהו עניין של רוח שטות - עלול הוא לחשוב שזהו מעמד ומצב שעליו נאמר²⁸ "ותאמר ציון עזבני ה' ואד' שכחני". ולכן מביאים על זה את הפסוק "כי תשטה אשתו":

כשם שהאשה שנסתרה, אף שלשעה קלה אסורה לבעלה, הרי באמת אין זו טומאה, ולאחרי כן מותרת לו, ויתירה מזו: "ונזרעה זרע", וכדאיתא בגמרא²⁹ "היתה יולדת בצער יולדת בריוח, נקבות יולדת זכרים", ויש אפילו מאן דאמר ש"היתה עקרה נפקדת";

כך גם בנוגע לבני-ישראל, הגם שידע איניש בנפשו שיש בו שטות של לעומת-זה, אין לו ליפול ברוחו. עליו לדעת שמעולם לא נטמא חסיושלום, שהרי "וכבודי" - שזהו ניצוץ האלוקי שבכל אחד ואחד מישראל - "לאחר לא אתן". אין זה אלא שלשעה קלה עשה מעשה בהמה, אבל אחר כך - "ונקתה ונזרעה זרע", שיהיו לו אהבה ויראה, ובנים

זכו לגילוי אור תורת החסידות, הרי בימינו אלה, לאחרי שנקבעה הלכה כתורת החסידות - מי שסומך על השיטות שחלקו על תורת החסידות, נוהג היפך הדין²⁴.

ד. וזהו גם המענה לאלה שהיצר הרע משדל ומפתה אותם לטעון שתורת החסידות הוא עניין נעלה וגבוה יותר מדי עבורם, ואין זה שייך ונוגע אליהם:

גם אם בדורות שלפנינו היו יכולים לטעון כן - בימינו אלה, לאחרי שנקבעה הלכה ותורת החסידות נעשית חלק בתורה, הרי הטענה שחלק מסויים בתורה הוא נעלה וגבוה יותר מדי, היא על דרך טענת אומות העולם "רם על כל גוים ה'"²⁵, "אם צדקת מה תתן לו"²⁶ - שזהו היפך התורה.

האמת היא שכל עניין נוגע לעצמותו ומהותו יתברך, וכמו כן בתורה - שהיא חכמתו ורצונו של

(22) שבת כא, א. וש"נ.

(23) ראה גם תורת מנחם - התועודיות ח"ד ע' 190 ואילך.

(24) ראה גם לקמן ס"ו.

(25) תהלים קיג, ד.

(26) איוב לה, ז.

(27) ח"ג קכד, ב. הובא בתניא אגה"ק רסכ"ו.

(28) ישע' מט, יד.

(29) סוטה כז, א. רמב"ם הל' סוטה פ"ב ה"י. פ"ג הכ"ב.

רבו³⁴ (חֲסִי-שְׁלוֹם) - שדרישתו של אדמו"ר הזקן מהרב המגיד שרצונו לראות כו', היא כדי שעל-ידי זה יוכל לפעול אצל חסידים וכל בני-ישראל שתהיה אצלם השגה מוחשית בענייני רזין דרזין -

ומדור לדור הולך ומיתוסף על-ידי רבותינו נשיאינו בהתגלות תורת החסידות באופן של הבנה והשגה, וכמו כן הולך ומתפשט ומקיף חוג גדול יותר מבני-ישראל.

וכיוון שרואים במוחש שהקב"ה מגלה פנימיות התורה - הרי התגלות זו כשלעצמה היא ההוכחה הגדולה על הצורך בלימוד פנימיות התורה, ובמילא, בימינו אלה, החיסרון בדיעת העניינים שנתגלו בפנימיות התורה - "הוה מומא", ועד לעניין של כפירה (בדקות דקות על כל פנים) באחדותו יתברך, וכמו עניין השיתוף לאחרי מתן תורה.

ומלבד ההוכחה מהתגלות פנימיות התורה כשלעצמה, הרי זה מוכרח גם מצד טעם ההתגלות של פנימיות התורה³⁵:

מצד התגברות החושך בדורות האחרונים בכלל ובזמן האחרון בפרט - נעשה בגבול הקדושה תנועה של ריבוי והתפשטות ביותר, כדי לגרש את החושך (כיוון שמציאות הקדושה אינה מניחה התגברות החושך). ומטעם זה נתגלתה תורת החסידות בדורות האחרונים דווקא. וכידוע³⁶ המשל של אדמו"ר הזקן מבזבוז האבן היקרה שבכתר המלך כדי להציל את חייו של בן המלך כו'.

ומזה מובן גודל ההכרח שבלימוד תורת החסידות - כי מכיוון שכדאי למלך לאבד את האבן היקרה שבכתר המלכות, בהכרח לומר שאי אפשר בלאו הכי, שכן, אילו היתה איזו עצה אחרת, היו משתמשים בה, ולא היו מאבדים האבן היקרה שבכתר המלך!

וְ. ועוד זאת - שכללות גילוי תורת החסידות בדורות האחרונים הוא התחלת הגילוי של משיח,

זכרים דווקא, דהיינו, אהבה ויראה שביגיעתו³⁰, ויהיה אצלו עניין יחוד הבעל ואשתו, דהיינו גילוי השכינה בנפשו, גילוי פנימיות הנשמה, שזהו עניין ביאת משיח הפרטי שכל אחד³¹, שמהוה הכנה לביאת המשיח הכללי.

* * *

וְ. ודובר אודות החילוק בין בני-ישראל לבני-ינה . . נכלל בשיחה שהוגהה על-ידי כ"ק אדמו"ר ונדפסה בלקוטי שיחות כרך ל"ה עמ' 27 ואילך. ואחר כך אמר:]

כל זה - מצד עצם העובדה שבדורות האחרונים נתגלתה תורת החסידות:

אותם עניינים שבדורות שלפנינו היו בהעלם, ולא נתגלו אלא ליחיד סגולה, ואצלם גופא לא באופן של התלבשות באותיות של שכל, אלא באותיות שמימיים וקדושים ("הימל אותיות, הייליקע אותיות"), אותיות של קבלה - נתגלו בדרא דעקבתא דמשיחא על-ידי רבותינו נשיאינו הקדושים בתורת חסידות חב"ד באותיות של שכל אנושי, ועד לחידוש כ"ק מו"ח אדמו"ר בהדפסת ענייני חסידות גם באידיש, וכמו כן באנגלית, צרפתית וספרדית - גם בלשונות אומות העולם באו רזין דרזין דתורה (לא בהעלם, אלא) בגילוי.

עניין זה - גילוי רזין דרזין שבתורה, כתרו של מלך, באותיות של שכל אנושי - התחדש בתורת חסידות חב"ד, על-ידי רבינו הזקן, שהיה נשמה חדשה³², שעל-ידו נתחדש עניין חדש בעולם לדורותיו אחריו, שגם העניינים הנעלים ביותר יבואו בהשגה,

- ועל-פי זה יש לבאר הסיפור³³ שפעם דיבר הרב המגיד בעניין גילוי אליהו, ואמר רבינו הזקן שרוצה לראות זאת, והראה לו כו'. וההסברה בזה (שהרי בודאי לא היה זה בכחינת "מהרהר אחר

(30) ראה לקו"ת ויקרא ב, ב ואילך. תזריע כ, א ואילך. ובכ"מ.

(31) תניא אגה"ק ס"ד.

(32) לקו"ד ח"ג תעח, א ואילך. סה"ש תש"ה ע' 127 ואילך.

(33) ראה גם לעיל ע' 264. וש"נ.

(34) סנהדרין קי, א.

(35) ראה לקו"ש ח"ל ע' 171 ואילך. וש"נ.

(36) "התמים" ח"ב ע' מט. אגרות-יקודש אדמו"ר מוהרי"צ

ח"ג ע' שכו ואילך. ועוד.

להיות "מבין" לידע ערכם, כי כאשר אדם פשוט (שאינו "מבין") מסתכל עליהם, חושב הוא שהם אבנים פשוטות, כיוון שהיוקר שבהם הוא בהעלם; ויש אבנים טובות שכל מי שמסתכל עליהם, גם מי שאינו "מבין", רואה מיד שהם אבנים יקרות ביותר. ודוגמתו בנוגע לתורת החסידות - שלא צריך להיות "מבין" כדי להעריך את היוקר שבה. צריך רק להסתכל, "אָ קוק טאַן", על כל פנים "כחודה של מחט", ואז רואים מיד במה דברים אמורים. לימוד החסידות מביא גם תוספת הצלחה בלימוד הנגלה, ותוספת ברכה גם בעניינים גשמיים, והעיקר - שזוהי הכנה קרובה לביאת משיח צדקנו⁴³ בעולם הזה הגשמי והחומרי למטה מעשרה טפחים.

(מהתוועדות יו"ד שבט ה'תשי"ג.)

תורת מנחם כרך ז, עמ' 319-323, 331-333)

והיינו, ש"חשף הוי' את זרוע קדשו"³⁷ והתחיל לגלות את הגילוי של משיח³⁸.

ובהקדמה - שבגאולה העתידה יהיה העניין של "רכוש גדול", במכל שכן וקל וחומר מיציאת מצרים (שלא היתה גאולה שלימה, אלא גאולה שיש אחריה גלות³⁹), שבה נאמר⁴⁰ "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול".

וה"רכוש גדול" הוא הריבוי וההוספה בתורה - כפי שמצינו (אפילו) באחאב ש"מחמד עיניך"⁴¹ קאי על התורה⁴².

וב"רכוש גדול" גופא - יש אבנים טובות שצריכים

(37) ישע'י נב, יו"ד. וראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סשע"א. וש"נ.

(38) ראה בספרים שנעתקו בספר בעש"ט עה"ת בהקדמה אות כא ואילך.

(39) ראה מכילתא פרשתנו (בשלח) טו, א. הובא בתוד"ה ה"ג ונאמר - פסחים קטז, ב.

(40) לך לך טו, יד.

(41) מלכים"א כ, ו.

(42) פרש"י עה"פ - מסנהדרין קב, ב.

(43) ראה אגה"ק דהבעש"ט - כתר שם טוב בתחלתו. ובכ"מ.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: ש"ח 177 (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: ש"ח 88 (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 06840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

שמחת היציאה מן הגלות

להמשיך ולבקש – "עד מתי"

...היות שמדובר אודות הכניסה לארץ-ישראל והבאת הגאולה שלימה לכל בני-ישראל – הנה הגם שידע על הגזירה, המשיך משה לעשות כל התלוי בו להתפלל, ועוד הפעם ועוד הפעם, עד – להתפלל תקט"ו תפילות [...] – שמא זה יפעל שהקב"ה יבטל גזירתו ויתן לו להכניס בני-ישראל לארץ-ישראל. יתירה מזה: אפילו לאחר שאמר לו הקב"ה "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה" – הרי ספק גדול אם משה קיבל זאת כביכול, שכן, הכלל הוא ש"כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה חוץ מצא", הנה אפילו כשהבעל הבית האמיתי (הקב"ה) מצווה על משה "צא", "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה" – מסתבר לומר, שמשה מסר את נפשו והמשיך לבקש ולהתפלל להיכנס לארץ-ישראל [...]; ואפילו אילו היה בידי משה לפעול על-ידי תפילתו להיכנס לארץ-ישראל (ובודאי יכול לפעול זאת, במכל שכן מתפילת כל צדיק כנ"ל) – הרי להיותו רועה ישראל אמיתי, ורבי אמיתי, מלמד תורה לישראל אמיתי – אינו יוצא מהגלות בהשאירו שם את תלמידיו (כפי שהדין הוא, ש"תלמיד שגלה כו' מגלין רבו עמו"), אלא שלימות הגאולה שלו מתבטאת כאשר ביחד איתו נגאלים כל תלמידיו (במכל שכן מהקצה ההפכי, ש"הרב שגלה מגלין ישיבתו עמו"), ובמילא מוכן, שתפילת משה להיכנס לארץ-ישראל כללה בתוכה, שגם בני-ישראל שברורו (דור דיעה), דור המדבר, יכנסו איתו לארץ-ישראל בגאולה השלימה. ומכאן ישנו גם הלימוד לדורות – בנוגע לאתפשטותא דמשה בכל דור ודור, עד משה שברורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ועל דרך זה בנוגע לבחינת משה שישנו בכל יהודי – שמבלי הבט על התפילות ובקשות שהיו עד עתה, צריכים עוד פעם ושוב להתפלל ולבקש מהקב"ה "עד מתי"...

שמחה למעלה מפורים ושמחת תורה...

ויהי רצון . . . תבוא כבר הגאולה, ואזי נחגוג את השמחה הכי גדולה, שמחה שלמעלה מכל מדירה והגבלה – השמחה על זה שבאה הגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, ויביאו על זה קרבן תודה על היציאה מ"בית האסורים" הכללי דהגלות . . . עד שחוגגים היום טוב גדול דחמשה עשר . . . בשמחה גדולה שלמעלה מכל מדירה והגבלה, בהתאם להוראת הז"ל ש"לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב", נעלה יותר מהשמחה ד"מועדים לשמחה" בשלש רגלים (אף-על-פי שאז מקריבים השלמי שמחה מן התורה), ויותר נעלה אפילו משמחת "עד דלא ידע" דפורים והשמחה דשמחת תורה בשנים שעברו.

...שכן כמדובר כמה פעמים, שסיימו כבר כל העניינים, ובית המקדש עומד ומוכן למעלה, ועל דרך זה בנוגע לכל העניינים – כבר "הכול מוכן לסעודה", ישנם כל העניינים מוכנים ככתיבה סגורה ונתנו התיבה והמפתח לכל יהודי, הדבר היחידי שעליו מחכים הוא – שיהודי יצעק עוד צעקה, עוד בקשה ותביעה ועוד תזכורת: "עד מתי!?!"

ועל-ידי זה הוא פועל שמשיח צדקנו נכנס עכשיו לבית-הכנסת זה, ולוקח את כל היהודים כאן בתוך כלל-ישראל לארצנו הקדושה.

(משיחות שבת פרשת דברים, י' ו"א מנחם אב תנש"א. התוועדות תנש"א כרך ד, עמ' 91)

עד שבחברון...

מראשית דרכם של ר' ברוך נחשון וזוגתו ועד התיישבותם בעיר חברון לא חסך מהם הרבי את ברכותיו, עצותיו ועידודיו • לעת עתה אין מונעים מבחוץ לכיבוש חברון, על כן יש לבסס את כיבוש חברון ברוחניות, שיועיל לבטל את המונעים זאת מבית... - התבטא הרבי • הורה לו ללמוד בקביעות לפחות שעתיים ביממה • ומי הן הראויות לכינוי "בנות צלפחד"? • רשימה שנייה

הסתדרות ופרנסה

ר' ברוך מוסיף לכתוב לרבי אודות ענייניו האישיים וכן אודות חבריו וקרובי משפחתו. הרבי עונה ומייעץ:

בי"א שבט תשכ"ב:

נכונה ההצעה שקיבל מכמה - שישתלם בלימודים הדרושים על מנת להיות מורה מוסמך. וה[ר]י[ן] ז[ו]ן פרנסה מתאימה ביחד עם (ועיקר) פעולה בחינוך על טהרת הקודש.

בח' מנחם אב תשי"ט:

במ[ה] ש[כותב] אודות אביו ש"י האם יחליף המקצוע שלו - בכלל ההנהגה בכגון דא היא, שלא לעזוב עניין של פרנסה עד שתהי[ה] השערה מבוססת שבהמקצוע בו רוצים להתעסק - פרנסתו מצוי[ה] ע[ל] פ[י] השערה קרובה לודאי.

בח' כסלו תשכ"ג:

הקיוסק - אין כדאי למכור (על כל פנים לעת-עתה).

ברכות והדרכות

בדרך כלל זכה ר' ברוך עם כל קבלת מכתב

סדר לימוד יומי

כבר בראשית התקרבותו כתב הרבי לר' ברוך (כ"א שבט תשכ"א):

ובודאי שלהיות יהודי הפירוש הוא הנהגה בחיי היום-יומיים מתאימה להוראות תורתנו תורת חיים ובקיום מצוותיה עליהן נאמר וחי בהם. ובגיל שלו, מעניינים העיקריים - לימוד התורה.

ב'יחידות' בשנת תשכ"ד הורה לו הרבי:

ללמוד בקביעות לפחות שעתיים ביממה, נגלה [וכן] שולחן ערוך בעניינים הנחוצים ליום יום, וכן חומש עם פירוש רש"י; חסידות - במקום שלבו חפץ.

השתתפות בהתוועדויות

בכ"א שבט תשכ"א כתב לו הרבי:

תקוותי שהשתתף בהתוועדות דיום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל, עשירי בשבט, וימשיך מענייניו למשך השנה כולה.

ובמכתב מי"א שבט תשכ"ו שוב נדרש הרבי

לנושא, והשאיר זאת בשאלה:

בכמה התוועדויות השתתף מעת נוסעו מכאן?

RABBI MENACHEM M. SCHNEBERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-8250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איבערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, י"א שבט תשכ"ג
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נר"נ וכו'
סוה ברוך שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולד להם בן לסול
מזל ושהבנימיתו לבריתו של אברהם אבינו, ונקרא
שמו בישראל שניאור תברוך שי.

תנה ית"ר מחשי"ת ששם שהבנימיתו לברית
בן יבנימיתו לחורא ולחנקה ולמשים טובים.
זיגלו ביהוד עם יוג"ה סגור החתמה.

בברכה מזל טוב ואלה אסירי פ' ע"ג

חדש מהרבי לתוספת
ברכה והתייחסות הנוגעת
לשעתה, לפני החתימה.
הנה כמה מהן:

- בי"א ניסן תשכ"ג:
- ברכת החג ולבשו[רות] ט[ובות] בכל העינים שכותבם.
- בט"ז אדר תשכ"ו: בברכה לפרנסה.
- במוצאי שבת קודש פרשת פנחס תשכ"ו:
- ברכה להסתדרות טובה ולבשו[רות] ט[ובות].
- בימי חנוכה תשכ"ז:
- ברכה להסתדרות (גם משורש ולשון - סדר, כפשוטו) טובה בקרוב.
- בעש"ק אחר חצות, כ"ד טבת תשכ"ז:

ברכה להולדת הבן, ותוספת בכתב-יד: "ולחיים מסודרים בגו"ר"

ברכה לבשורות טובות ממש.
בכ"א מנחם אב תשכ"ז:

- בח"י אלול תשל"ד:
- ברכת כ[תיבה] וח[תימה] ט[ובת] ולבשו[רות] ט[ובות] תמיד כל הימים.
- בי"א ניסן תשמ"ה:
- ברכת החג ולהצלחה.
- בימי אלול תשמ"ה:
- ברכה לבריאות ולהצלחה.
- בי"ג מר-חשון תשד"מ:
- ברכה להצלחה ולבשו[רות] ט[ובות].

- ברכה לסדר ולפרנסה ולבשורות טובות.
- בימי הסליחות תשכ"ח:
- ברכה להסתדרות טובה בג[שמיית] ור[וחניית].
- בט' טבת תשכ"ח:
- ברכת מזל טוב ולפרנסה ולהסתדרות.
- בכ"א אייר תשכ"ח:
- ברכה להסתדרות טובה ולבשורות טובות.
- בכ"ח מ"ח תשכ"ט:
- ברכה להסתדרות מתאימה וטובה.
- בימי חנוכה תשכ"ט:
- ברכה להסתדרות מסודרת וטובה.
- בי"א שבט תשכ"ט:
- ברכת מזל טוב ולחיים מסודרים בגו"ר.
- ביום ג' בשבת ב' דחנוכה תשל"ב:
- ברכת הצלחה בעינייהם.

מתקרב קץ גלותנו

בחדש ניסן תשכ"ח נמנו ר' ברוך נחשון וזוגתו עם המתיישבים הראשונים בחברון. מאז נקשרו חייהם בעיר האבות כשהם זוכים לעירודיו של הרבי מפעם לפעם.

בנות צלפחד

גב' נחשון נמנתה עם קבוצת הנשים וילדיהן שנכנסו בשנת תשל"ט להתגורר בבית הרסה. במהלך התוועדות סיפר הרבי על מכתב שקיבל מהנשים, שאותן כינה 'בנות צלפחד', והביע בפומבי את מעלת מסירות נפשן. כנראה בהמשך לאותו אירוע, זכתה לקבל את האיגרת הבאה:

ב"ה, ט"ו אלול, ה'תש"מ
ברוקלין נ"י.

מרת שרה תח"ל נחשון

ברכה ושלום!

אף שכמוכן נכללת היא במכתבי המארגנות כינוסי נשי ובנות חב"ד בא[רץ] ה[קודש] ת[בנה] ו[תכונן], אבל כיוון שחשיבות מיוחדת לחברון עיר הקודש, עיר האבות, מאשר אני גם בנפרד קבלת מכתבה, ויחולו על[ינה] ועל כל בני ביתה שיחיו כל הברכות האמורות במכתב הנ"ל, ובנקודה פנימית, שביחד עם בעלה שי' יגדלו ילידיהם לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך מנוחה ושלוה בשמחה ובטוב לבב. בברכה לכתובה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה ולבשורות טובות (חתימת יד קדשו).

בקיץ תשכ"ח כתב הרבי לר"ב נחשון שי' זוג'

ת"י:

ויהי רצון שידבו - הוא וחבריו שי' שבחברון - בתורה (הנגלה והחסידות) ובתפלה ברעותא דליבא בעיר האבות שעליידי זה יבססו כיבושה ברוחניות, וככתוב לעיל זוהי גם כן הדרך לבטל המונעים מבית לכיבושה לצמיתות כפשוטה (כי מונעים ולוחצים מבחוץ אין - לעת עתה על כל פנים - כי אם קול עלה נידף).

שהרי מתקרב קץ גלותנו, שבארץ הקודש תבנה ותכונן ובחוקי-לארץ גם יחד.

<p>נחשון - חברון RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON Lubavitch 770 Eastern Parkway Brooklyn, N. Y. 11213 493-9250</p>	<p>מנחם מענדל שניאורסאהן ליובאוויטש 770 איסטערן פארקוויי ברוקלין, נ. י. ב"ה, לייט אדי"ש תשד"מ ברוקלין</p>
<p>הו"ח אי"א נו"כ כו' מו"ה ברוך שי'</p>	
<p>שלום וברכה!</p>	
<p>מאשר הנבי קבלת המכ" מי"ח באדי"ק ות"ח על הבשו"ט משיעורים בתורה וע"ד הציורים, ודבר בעתו -</p>	
<p>בטמיכות לימי הפורים שבהם ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון וזיקר - כפשוטו, וככל דחז"ל בזה כן תהי' לנו.</p>	
<p>ולכתבו ע"ד מר פאלוועל והארגון שעומד בראשו - לאחרונה (בקשר עם ההצעה בסענאט כאן אודות תפלה בדבור דוקא בב"ה"ס הממלכתיים כאן) השמיע נאומים חריפים וכו' - ואין הזמן מתאים כלל לקשר אתו. וכיו"ב.</p>	
<p>הפ"נ שבמכ" יקראו בעת רצון על הציור הק'.</p>	
<p>בברכה</p>	

"ת"ח על הבשו"ט משיעורים בתורה ועל דבר הציורים"

פרשת ואתחנן

אעברה נא ואראה (ג,ה)

יש שני סוגי התבוננות - בדרך ראייה וכדרך שמיעה. בדרך ראייה - התבוננות בדבר הקרוב אל האדם, כמו ביטול הגוף אל הנפש, שאפשר להרגיש ביטול זה במוחש. בדרך שמיעה - התבוננות בעניין נעלה ונשגב, כגון הביטול של עולם האצילות. "ואראה" - משה ביקש שבני־ישראל יתעלו עד כדי כך שכל עבודתם תהיה בדרך ראייה; גם כשיתבוננו בעניינים הנעלים ביותר, תהיה זאת בדרך ראייה מוחשית.

(אור התורה דברים עמ' סג)

ונשב בגיא מול בית פעור. ועתה ישראל שמע אל החוקים (ג,כט-ד,א)

איזה קשר יש בין הישיבה בגיא לקבלת חוקי התורה?

מסביר ארמו"ר ה'צמח־צדק':

"ונשב בגיא" - רומז לביטול הטבעי שיש בישראל, שהביאם למאוס בתענוגי העולם ולקבל את דיני וחוקי התורה, "שמע אל החוקים".

"מול בית פעור" - ביטול זה הוא ההיפך של אומות העולם, שבגלל ישותם סירבו לקבל על עצמם את עול התורה ובחרו בתענוגי העולם. משום כך עבדו לפעור, "שפוערין לפניו פי הטבעת ומוציאין רעי" (רש"י בלק כה, ג), כדי להמשיך שפע רב של תענוגי העולם, שהם פסולת התענוג שבלמוד התורה.

(אור התורה)

ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום (ד,ד)

יש שני סוגים של 'חיים' - 'חי בעצם', היינו דבר שחי מצד עצמו, ו'חי במקרה', כלומר, דבר שחי בגלל סיבה חיצונית, שיכולה להתקיים ויכולה שלא להתקיים. לדוגמה - אש היא מציאות חמה מעצם מהותה. לעומת זה, מים רותחים הם חמים בגלל סיבה חיצונית, אבל לא משום שהם חמים מעצם מהותם. "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם" - מי שדבק תמיד בקב"ה, שהוא חיי־החיים, "חיים כולכם" - הוא חי חיים אמיתיים, חי בעצם, "היום" - אף בעולם־הזה הנקרא "היום", כדכתיב (להלן ז), "היום לעשותם".

(כתר־שם־טוב, עמ' יא)

אתה הראת לדעת (ד,לה)

אמר רבנו הזקן:

"אתה" - עצמות אין סוף ברוך הוא, "הראת" - נגלית, "לדעת" - כדי שידעו אותך. למרות שהקב"ה הוא אין סוף ולגדולתו אין חקר, הוא מאפשר לאדם מוגבל להשיג אלוקות.

(ספר המאמרים קונטרסים א עמ' נו)

אתה הראת לדעת (ד, לה)

כשנתן הקב"ה את התורה פתח להם שבעה רקייעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים, וראו כולם שהוא יחידי (רש"י)

בדברי רש"י נרמזים שני אופנים בעבודת ה' - 'פתח' ו'קרע'.

"פתח" - היינו עבודת הבידורים, שבה "פותחים" את ענייני העולם ומגלים את תכליתם (שנבראו לשמש את קונם) ואת הניצוץ האלוקי שבהם. וכן בעבודת האדם עם עצמו: 'פותחים' את השכל ואת המידות (באמצעות התבוננות בתפילה) ועל-ידי זה עוסקים בענייני העולם לשם שמים ומבררים אותם. "קרע" - עבודת הניסיונות. הניצוץ שבניסיון נעלם ונסתר לגמרי, וכדי לגלותו יש צורך ב'קריעת' וביטול ההעלם וההסתר. והוא הדין לעבודת האדם עם עצמו: יש לבטל את התענוג והרצון, השכל והמידות, ולא להתחשב בהם; וכמו-כן יש לבטל את המגבלות של הגוף והנפש הבהמית ולהתעלות מהם.

(לקוטי שיחות כרך כד, עמ' 40)

אתה הראת לדעת... אין עוד מלבדו (ד, לה)

כל יהודי 'רואה' ומאמין מצד נשמתו ש"אין עוד מלבדו", אבל אין הוא רשאי להסתפק בכך, אלא חובתו להבין את העניין בשכל - "לדעת". רק ידיעה שכלית מביאה להתאחדות פנימית עם הדבר, ואילו באמונה בלבד נשאר העניין בבחינת 'מקיף'.

(ליקוטי שיחות, כרך ד, עמ' 1170)

אין עוד מלבדו (ד, לה)

כלומר: אין שום מציאות חוץ מהבורא, שכן העולם בטל לגמרי לאור האלוקי השופע בו. וכמבואר בתניא (שער היחוד והאמונה פ"ג): "אילו ניתנה רשות לעין לראות ולהשיג את החיות ורוחניות שבכל נברא... לא היה גשמיות הנברא וממשו נראה כלל לעינינו, כי הוא בטל במציאות ממש לגבי החיות והרוחניות שבו, מאחר שמבלעדי הרוחניות היה אין ואפס ממש".

(דרך מצוותיך עמ' סב)

היום הזה ראינו כי ידבר אלקים את האדם וחי. ועתה למה נמות (ה, כא-כב)

מפרש השל"ה:

עד היום חשבנו שכל עוד הנשמה מצויה בגוף גשמי, בעולם גשמי, אין היא יכולה לקבל גילוי אור אלוקי, ורק לאחר צאתה מהגוף היא מסוגלת ליהנות מזיו השכינה. אך "היום הזה ראינו כי ידבר אלוקים את האדם וחי", שאפשר לקבל גילוי נעלה גם בעולם הזה, נשמות בגופים; ואס-כן "למה נמות"... בעניין זה מסופר על אחד מגדולי החסידים, רבי יעקב-משה בזפלו, שנהג להרבות בתעניות ובעקבות זאת פגע בבריאותו ונפטר בגיל צעיר. בימיו האחרונים אמר לבניו, שעמדו ליד מיטתו: יקיריי, אל תעשו כמוני, אלא אכלו ושתו ככל הדרוש, שכן עשרים שנות תעניות אינן שוות-ערך להנחת תפילין פעם אחת! כשהגיעו הדברים אל ארמו"ר הרש"ב, נענה ואמר: הוא צודק, אך כדי להגיע להרגש כזה יש צורך בעשרים שנות תעניות...

(מפי השמועה)

"כתר שם טוב עולה על גביהן"

בן זומא אומר: איזהו חכם? הלומד מכל אדם, שנאמר: מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי (פרק ד משנה א). שלושה כתרים הן, כתר תורה כתר כהונה וכתר מלכות, וכתר שם טוב עולה על גביהן (שם, משנה ג)

"מכל מלמדי השכלתי" - הלימוד מכל אדם מוסיף לא רק בחכמה ("איזהו חכם"), אלא גם בכוח המשכיל ("השכלתי"), שהוא שורש ומקור השכל.
 "כי עדותיך" - במסירת עדות לא נוגע מעמדו ומצבו של העד אלא תוכן דבריו. אף כאן: יש ללמוד מכל אדם, יהיה מי שיהיה.
 "שיחה לי" - הלימוד יכול וצריך להיות גם משיחה בעלמא, על־דרך מאמר רז"ל, "שיחת חולין של תלמידי־חכמים צריכה לימוד". ודוגמתו בכל יהודי, שהוא בבחינת 'תלמיד חכם', ככתוב "וכל בניך לימודי ה'".

(מהתוועדות שבת־קודש פרשת קרח תשמ"ח - בלתי מוגה. התוועדות תשמ"ח כרך ג, עמ' 554)

הפירוש ד'איזהו חכם" הוא - "שראוי שיתהלל בחכמתו". ויש לדקדק בזה: הרי מקרא מלא דיבר הכתוב, "אל יתהלל חכם בחכמתו גו' הגיבור בגבורתו גו' עשיר בעושרו"?
 והביאור: הפסוק ממשיך "כי אם בזאת יתהלל המתהלל, השכל וידוע אותי", כלומר: כשהמטרה היא "השכל וידוע אותי", אזי "יתהלל המתהלל" גם במעלות של חכמה גבורה ועושר, שכן כל עניינם אינו אלא למען "השכל וידוע אותי". ואף כאן: "איזהו חכם, שראוי שיתהלל בחכמתו", שכן כל מטרת החכמה היא "השכל וידוע אותי".
 והדבר מודגש בסיום הכתוב - "כי עדותיך שיחה לי": תכלית החכמה ("מכל מלמדי השכלתי") אינה אלא בשביל "עדותיך", על־דרך "השכל וידוע אותי". ומזה מובן גם לגבי גבורה ועושר, שאינם אלא בשביל ענייני קדושה, תורה ומצוותיה, "עדותיך".

(מהתוועדות שבת־קודש פרשת תבוא תשמ"ו - בלתי מוגה. התוועדות תשמ"ו כרך ד, עמ' 385)

"כתר שם טוב" מצד עצמו הוא עניין היצוני, ולמטה מ"כתר תורה, כתר כהונה, וכתר מלכות", ועד כדי כך, שהתנא מונה "שלושה כתרים" (תורה כהונה ומלכות) בלבד. ואף־על־פיי־כן, בהיותו על גביהן, הרי הוא "עולה על גביהן", למעלה מג' הכתרים.
 וההסברה בזה: "כתר תורה, כתר כהונה, כתר מלכות" - עם היות שגם בהם ישנו עניין של הליכה מדרגא לדרגא (ולא באופן של עמידה בלבד),
 - כתר תורה: לימוד התורה באופן של "לאפשה לה". כתר כהונה: "לעמוד לפני ה' לשרתו", שעמידה זו להיותה "לפני ה'", הרי היא בוודאי באופן של הילוך. וכתר מלכות: להיותו "משכמו ומעלה גבוה מכל העם", עם כל הרחבות של עניין המלוכה, הרי זה בודאי באופן של הליכה -
 מכל מקום, מודגש בהם בעיקר הנתינה מלמעלה, ולא כל כך מעלת העבודה בכוח עצמו, מה שאין כן "כתר שם טוב", שכל ענינו הוא עבודה בכוח עצמו - הרי הוא "עולה על גביהן".

(תורת מנחם - התוועדות תשמ"ח חלק ד, עמ' 321)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת ואתחנן

י"ג במנחם-אב, שבת נחמו

בקריאת 'שניים מקרא ואחד תרגום' קוראים את עשרת-הדיברות ב'טעם התחתון'¹. החשבון-צדק שעל כל אחד ואחד לעשות בקשר ללימוד התורה, נתינת הצדקה וכללות המצוות במשך כל השנה, מתחיל משבת נחמו². בעת קריאת עשרת-הדיברות עומד הקהל, ופניו אל ספר-התורה³. קוראים את עשרת-הדיברות ב'טעם העליון'⁴. פרקי אבות - פרק ד.

יום שני

כמישה-עשר באב

סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה - יום ראשון לבילה, אור ליום שני, כל הלילה. אין אומרים תחנון, גם לא במנחה שלפניו, ואין מתענים אפילו חתן ביום חופתו⁵.

1) שו"ע אדה"ז סי' תצד סי"א. בכף החיים (סי' ס"ק לה) דן אודות החשש בקריאת פסוק 'שמע' פעמיים בשמו"ת משום "האומר שמע שמע" (בשו"ע אדה"ז שם ס"ח), והביא מס' מאמר מרכזי ודברי מנחם, שאין לחוש כיוון שקריאתו מוכחת עליו שכופל כל הפסוקים. וכ"כ בס' עוד יוסף חי פ' ויגש.

2) ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 582.

3) ספר-המנהגים עמ' 31.

4) לוח כולל-חב"ד פ' יתרו, כדעה האחרונה בשו"ע אדה"ז שם. אדה"ז היה קורא את עשרת הדיברות דפ' ואתחנן בנוסח-טעמים מיוחד, שונה מזה של הקריאה בכל השנה ואף מזה של עשה"ד דפ' יתרו, וכן נהגו גם כל בניו. הוא לימד זאת להרה"ק הרב"ש בן הצמח-צדק, שלימד זאת להרה"ק הרז"א אחי כ"ק אדמו"ר מהרשב"ב נ"ע (לקוטי-דברי ח"ב עמ' 459). וראה תולדות אדה"ז ח"ד עמ' 1070.

5) לוח כולל-חב"ד, ע"פ סידור אדה"ז לפני "למנצח... יענד",

בנוגע לימים אלו כתב הרבי: "על-פי מנהג ישראל, אשר תורה היא, לקדש הלבנה דווקא במוצאי תשעה באב... הרי הזמן גרמא לחדש ההתעוררות להחלטות טובות בכל ענייני תשובה והתורה ומצוותיה, שהן המבטלות סיבת הגלות... וכיוון שגדול כוח החלטות הנעשות בציבור - לקבלן בהתאסף רבים יחד בהתוועדות שמחה, שמחה באמירת דברי תורה, שהיא המשמחת לב ועיניים מאירה, ושמחה פורצת גדר והגבלה בלימוד התורה והידור בקיום מצוותיה, התוועדויות בפרט ביומין זכאין הסמוכין לט' באב, ועל-כל פנים: בחמישה-עשר באב, ובשבת 'שלו' שלאחריו, ובשבת שלאחריה, שבת מברכים דחודש אלול, חודש החשבון (והתשלומין) דימות שנה זו. ובשלוש פעמים הווי חזקה - חזקת תורה ומצוותיה ומתוך שמחה וטוב לבב תמיד כל הימים"⁶.

כל אחד מישראל צריך לעשות כל התלוי בו, (כדין) שמיד בתחילת ובראשית היום (וכל היום כולו) יהיה ניכר ש"לא היו ימים טובים לישראל כחמישה-עשר באב", כמבואר עניינו גם בהלכה, שמיום זה ואילך צריכה להיות הוספה בלימוד התורה וכו'⁷.

כדאי ונכון לפרסם ולהכריז בכל מקום את הוראת חז"ל⁸ ש"מחמישה-עשר באב ואילך - דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה, יוסיף חיים על חייו"⁹.

ומג"א סי' תקע"ג ס"ק א.

6) ממכתב (כלל-פרטי) מוצאי ת"ב ה'תשד"מ (באותה שנה, ובעוד שנים שחל ר"ה שלהן - ובחור"ל כל חגי תשרי - בימי היו, הדגיש הרבי פעמים רבות את מעלת ה'חזקה', לקוטי-שיחות כרך לט עמ' 229.

7) 'התוועדויות' תשמ"ט ח"ד עמ' 157, 412, 415.

8) תענית לא, ובפירש"י. רמ"א יו"ד רמו סעיף כ"ג, מג"א או"ח רלח ס"ק א.

9) ובמיוחד להוסיף בשיעורי תורה ברבים, לייסד חדשים ולחזק ולהרחיב את השיעורים הקיימים - 'התוועדויות' תש"נ

אלו ב'שלושת השבועות'")¹².
 "...ידוע מנהג ישראל שמחמישה-עשר-באב
 ואילך, מברכים איש את רעהו בברכת 'כתיבה
 וחתימה (וגמר חתימה) טובה', וכמרומו במזלו של
 חודש מנחם-אב, מזל אריה... - ראשי תיבות 'אלול,
 ראש-השנה, יום-הכיפורים, הושענא-רבה', היינו,
 שבחודש מנחם-אב נרמז גמר ושלימות החתימה
 טובה בה'פתקא טבא' דהושענא-רבה"¹³.

12 ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 733.

13 שם עמ' 770, וראה גם בעמ' 725 הערה 63. בע"פ היה
 הרבי מקדים ומברך, כגון בשיחת י"ג מנ"א תשל"ט. וכן בסיום
 המאמר דכ"ג מנ"א תשכ"ח (ספר המאמרים - מלוקט' ח"ה
 עמ' שמו, ומצויין שם ללקוטישיחות ח"ד עמ' 1163 בהערה,
 שבכ' מנ"א מתחלת - בנוגע לכמה עניינים - ההכנה לראש-
 השנה). **בכתב** - בדרך-כלל היה מאחל רק מיום א' דר"ח אלול,
 אך היו יוצאים-מן-הכלל ('אוצר מנהגי חב"ד', אלול-תשרי, עמ'
 יביג. וראה 'בית חיינו' גיליון 99 עמ' 14).

"כדאי שיעשו בכל מקום ומקום התוועדות גדולה
 בשמחה גדולה¹⁰: לקבץ יהודים - אנשים, נשים וטף,
 ולדבר דברי תורה, ומה טוב - לעשות 'סיום' מסכת¹¹,
 ולתת לצדקה, ולקבל החלטות טובות להוסיף בכל
 ענייני תורה ומצוות ובכל עניינים טובים.
 "ובהדגשה - התוועדות מתוך שמחה וטוב
 לבב, בהתאם לכך שלא היו ימים טובים לישראל
 כחמישה-עשר באב', עד לשמחה הכי גדולה, בדוגמת
 שמחת נישואין... ובפרט על-פי מנהג ישראל שבימים
 אלו (לאחרי תשעה באב), מרבים בשידוכין וחתונות
 בישראל (ובפרט שזה בא לאחרי ההפסק בעניינים

ח"ג עמ' 124.

10 באופן של 'משתה ושמחה', אכילה ושתיה, ועד לסעודה
 ממש ('התוועדויות' תשמ"ט ח"ד עמ' 157, עיי"ש).

11 "ובזה גופא - קדימה לסיום שבו מדובר מעלת היום
 דחמשה-עשר באב... סיום מסכת תענית... דבר בעתו מה
 טוב" - שיחת ליל ט"ו באב ה'תשמ"ז בתחילתה, 'תורת מנחם
 - התוועדויות' תשמ"ז ח"ד עמ' 220.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחי

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש